

Probă scrisă la Istorie

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Slăbirea dominației Hoardei de Aur în răsăritul teritoriilor dintre Carpați și Dunăre, la sfârșitul secolului al XIII-lea, și criza politică a Regatului Ungariei după stingerea dinastiei arpadiene au facilitat tendințele de autonomie ale entităților statale din regiunile subcarpatice și progresiva extindere a autorității lor asupra câmpiei dunărene. În aceste împrejurări a avut loc, la sfârșitul veacului al XIII-lea, afirmarea vertiginoasă a voievodului românesc din zona Argeșului, care, preluând inițiativa unificării formațiunilor românești dintre Carpați și Dunăre, a contribuit la grăbirea procesului de constituire a „domniei a toată Țara Românească”.

O contribuție semnificativă la acest proces au avut-o „descălecările” românești de dincolo de Carpați, din regiunea Țării Făgărașului, puse de tradiția istorică a „întemeierii” Țării Românești pe seama unui voievod numit, în general, Radu Negru [...]. Un proces asemănător, în liniile sale principale, s-a desfășurat la est de Carpați, unde se constituie Țara Moldovei în urma acțiunii unificatoare a lui Bogdan.”(Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan, *Istoria ilustrată a românilor*)

B. „Constituirea statului românesc dintre Carpații Orientali și Nistru a fost socotită, de tradiția literară târzie, tot ca produsul unui descălecat. În fond, un dublu descălecat, al lui Dragoș mai întâi, apoi al lui Bogdan.

În cazul Țării Moldovei, realitatea personajului descălecător este în afara oricăror îndoieli. Dragoș și Bogdan au fost voievozi ai Maramureșului care, în anumite condiții istorice, au trecut la răsărit de Munții Carpați. Statutul lor aici e diferit fundamental. Cel dintâi a fost voievod dependent de regele Ungariei, cel de-al doilea a fost voievod și domnitor independent. Către jumătatea secolului al XIV-lea și condițiile externe au fost favorabile. Pe vremea hanului Djanibek dominația Hoardei de Aur în părțile de vest (deci și în teritoriul românesc) a slăbit. De această situație a profitat [regatul Ungariei], mai ales [regele] Ludovic I cel Mare, care și-a făcut un program din lichidarea dominației tătare la est de Carpați și asigurarea drumului [comercial] spre Marea Neagră. (...) La această campanie au participat și românii din Maramureș sub comanda voievodului Dragoș. Expediția a avut loc în sudul [viitoarei] Moldove și s-a terminat cu un succes. Tătarii au fost învinși și împinși spre răsărit, iar [conducătorul] lor a fost ucis. (Ion Agrigoroaie, Ion Toderașcu, *Istoria românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul politic „descălecat” din Țara Făgărașului, precizat în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei B, o informație referitoare la Dragoș și Bogdan. **2 puncte**
3. Menționați statul și conducătorul acestuia, la care se referă atât sursa A, cât și sursa B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține faptul că românii și maghiarii au participat la înlăturarea dominației tătare la est de Carpați. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa A, precizând rolul fiecăreia dintre acele informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două instituții centrale din spațiul românesc în secolele XVI-XVIII. **6 puncte**
7. Menționați o caracteristică a procesului de centralizare statală desfășurat la est de Carpați. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„În 1599, oastea Țării Românești, condusă de Mihai Viteazul (în numele împăratului habsburgic) trece munții în Ardeal, pe valea Buzăului, și înfrânge oastea principelui local, cardinalul Andrei Bathory, lângă Sibiu. Domnul Țării Românești, în ciuda urii nobilimii, este proclamat principe al Transilvaniei la Alba Iulia. În Transilvania, Mihai Viteazul a luat măsuri favorabile românilor, măsuri care urmau să asigure egalitatea acestora cu celelalte națiuni, și a înființat anumite instituții comune celor trei țări. În 1600, aceeași oaste trece din nou munții, de data asta spre răsărit, și cuprinde în noul organism politic și Moldova. Astfel, la Iași, în vara anului 1600, Mihai Viteazul se intitula cu tâlc „domnul Țării Românești, al Ardealului și a toată Țara Moldovei”. El devine, după cum apreciau contemporanii în spirit umanist, un *restitutor Daciae*, adică acel principe care refăcuse vechea Dacie. O refăcuse însă în folosul românilor, cum vor remarca, timid și indirect, unii martori și cum vor sublinia apoi tot mai clar urmașii. Unirea nu a durat, fiindcă nu numai nobilii maghiari, dar și polonii, Habsburgii și otomanii erau împotriva lui Mihai și fiindcă refacerea Daciei în spirit modern și în frunte cu un prinț român nu beneficia deocamdată de instituțiile și de condițiile necesare. De aceea, domnul unificator a fost asasinat, la ordinul generalului imperial Gheorghe Basta, cu concursul nobilimii, lângă Turda, la 19 august 1601.”
(Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan, *Istoria Transilvaniei*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Precizați un spațiu istoric la care face referire sursa dată. **2 puncte**
2. Menționați o categorie socială care apare în sursa dată. **2 puncte**
3. Precizați, pe baza sursei date, cum era numit de contemporani Mihai Viteazul, precum și o cauză a asasinării acestuia. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la acțiunile desfășurate de Mihai Viteazul în Transilvania. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la unirea Țărilor Române, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în spațiul românesc instituția centrală a avut un rol important în acțiunile diplomatice desfășurate de români în secolele XIV-XV. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre romanitatea românilor, având în vedere:

- prezentarea unei teorii din secolul al XIX-lea prin care era contestată romanitatea românilor și precizarea unei cauze a apariției acesteia;
- menționarea a doi istorici care au combătut teoria ce prezenta tendențios etnogeneza românească, precum și a două lucrări în care apar argumentele acestora;
- precizarea a două argumente care susțin romanitatea românilor;
- formularea unui punct de vedere referitor la politizarea ideii romanității românilor în secolul al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea limbajului istoric adecvat, structurarea eseului, evidențierea relației cauză-efect, elaborarea argumentului istoric (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea succesiunii cronologice/logice a faptelor istorice și încadrarea eseului în limita de spațiu precizată.